

AKI
LIITOT

Ilmastolinjaukset

Hyväksytty liittokokouksessa 23.4.2026

Johdanto

Tässä asiakirjassa määritellään AKI-liittojen ilmastotyön tavoitteet, joilla ohjataan AKI-liittojen vaikuttamistyötä tulevina vuosina. AKI-liittojen tavoitteena on edistää työtekijöiden oikeuksia ja mahdollisuuksia kestäviin valintoihin työelämässä. Tämä asiakirja keskittyy ilmasto- ja hiilijalanjäljen pienentämiseen johtaviin toimiin, mutta huomioi muutamissa kohdin myös muita ympäristönäkökulmia.

AKI-liittojen jäsenet työskentelevät aloilla, jotka ovat erikoistuneet suurten eksistentiaalisten kysymysten käsittelyyn. Näitä aloja ovat muun muassa hengellinen työ, kulttuuriala, viestintäala, tutkimus ja sosiaalitoimi. Olemme myös ihmisten kohtaamisen ammattilaisia. AKI-liittojen jäsenillä on mahdollisuuksia profiloitua hyvän elämän ja kestävästä kulttuurin tuottajina ja auttaa ihmisiä toimimaan sekä kohtaamaan ilmastokriisin aiheuttamaa epävarmuutta ja pelkoa. Monet kohtaavat työssään ilmastokriisin konkreettisten seurausten lisäksi sen synnyttämiä voimakkaita tunteita ja kriisejä.

Ilmasto-ohjelma on osa AKI-liittojen vaikuttamisohjelman kokonaisuutta, jota on valmistellut AKI-liittojen liittokokouksen asettama työryhmä, johon ovat kuuluneet Ella Luoma (STL), Marjut Mulari (SKPL), Ilkka Sipiläinen (SKPL), Joonas Saraste (SKUL) sekä AKIn toimistolta asiantuntija Tuuli Muraja.

Ilmasto-ohjelman valmistelussa on otettu huomioon AKIn liittokokouksen esittämät toiveet sekä liittojen jäsenille keväällä 2025 lähetetyn jäsenkyselyn tulokset. Jäsenkyselyyn vastasi 249 jäsentä, jotka jättivät lähes 200 ehdotusta siitä kuinka omaa työelämää tai liiton toimintaa voisi kehittää. Jäsenten esiin nostamia aiheita on huomioitu tämän asiakirjan tavoitteissa.

Ilmastokestävän yhteiskunnan rakentaminen

Kestävä yhteiskunta

Ilmaston muuttuminen ihmisen toiminnan seurauksena muodostaa merkittävän uhan sekä yhteiskunnille että ekosysteemeille. Ilmastotyö on sekä haitallisen kehityksen pysäyttämistä että ilmaston muutoksen aiheuttamiin tilanteisiin sopeutumista.

Ilmastotyö edellyttää kaikkien tahojen osallistumista ilmastonmuutoksen ja siitä johtuvien haittojen ehkäisyyn. AKI-liitot tekee ilmastotyötä yhdessä toisten järjestöjen kanssa. AKI-liitot ovat osa Akava-yhteisöä ja osallistuu Akavan ilmastolinjauksien tekemiseen sekä jakaa niistä tietoa jäsenistölle. Kirkkohallitus on läheinen kumppani ympäristö- ja ilmastokysymyksissä, koska suurin osa jäsenistöstä työskentelee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon palveluksessa.

AKI-liittojen tavoitteet:

Yhteiskunnassa tiedostetaan, että ilmastokriisin uhatessa kulttuuri ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus ovat tärkeä osa yhteiskunnan henkistä kestävyyttä.

Työmarkkinajärjestöt ja niiden muodostamat yhteenliittymät toimivat aktiivisesti myös ilmastonmuutoksen hidastamisen ja siihen sopeutumisen puolesta. Akava ja Akava-yhteisö omaksuvat määrätietoisesti asenteen ilmastotyöhön.

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt profiloituvat ilmastotyössä vahvasti ja aloitteellisina. Uskonnollisten yhteisöjen rooli henkisen kriisinkestävyyden ja toivon luomisessa on keskeinen. AKI-liitot ovat mukana Kirkkohallituksen koordinoimassa ilmastotyössä etenkin työelämäkysymysten osalta.

Ilmastokestävän työelämän rakentaminen

Työmatkaliikkuminen

Työmatkaliikkuminen on merkittävä osa työelämän päästöjä. Työntekijä vastaa kodin ja työpaikan välisestä liikkumisesta itse. Työnantaja vastaa työpäivän sisäisistä siirtymistä ja voi suosia niissä vähäpäästöisiä liikennevälineitä. Työnantaja voi tukea ilmastokestävien liikennevälineiden valintaa.

AKI-liittojen teettämästä jäsenkyselystä kävi ilmi, että työnantajat tarjoavat työsuhdematkalippuja ja -polkupyörätukea, jonkin verran yhteiskäyttöautoja ja -polkupyöriä sekä sähköauton latausmahdollisuuksia. Suuri osa vastaajista tekee etätöitä ja se nähdään tärkeänä keinona vähentää työmatkaliikenteen päästöjä. Jäsenet haluavat käyttää etätöiden lisäksi kimpapakyytejä, työsuhdematkalippuja sekä pyöräilyä työmatkaliikkumisen päästöjen vähentämiseksi. Yhteiskäyttöautot sekä sähköautojen latausmahdollisuudet kiinnostavat pienempää joukkoa vastaajista.

AKI-liittojen tavoitteet:

Työnantajat tukevat ympäristökestävän liikkumisen mahdollisuuksia työpaikoilla. Työmatkapyöräilyä tuetaan pyöräparkeilla ja toimivilla sosiaalituloilla, jotka mahdollistavat vaatteiden vaihdon ja suihkun. Työnantajat hankkivat yhteiskäyttöpolkupyöriä työpäivän sisäisiin matkoihin.

Työnantajat tarjoavat työntekijöiden käyttöön yhteiskäyttöautoja ja/tai käyttöetuautoja oman auton käytön vaihtoehtona. Työpaikoille rakennetaan sähköautojen latausmahdollisuudet sähköautojen käyttäjille.

Työpäivät ja -vuorot suunnitellaan työpaikolla siten, että minimoidaan työpäivän aikainen hiilipäästöjen tuottaminen. Työnantajat huolehtivat työpäivän sisäisten matkojen vakuuttamisesta niin, että työntekijät voivat suosia yhteiskuljetuksia.

Ilmastotavoitteet otetaan huomioon neuvoteltaessa virka- ja työehtosopimuksia. Työmarkkinaosapuolet ohjeistavat yhdessä työpaikkoja vähäpäästöisemmän työelämän kehittämisessä.

Työpaikkaruokailu

Työpaikkaruokailulla voi olla suuri merkitys paitsi työntekijän hyvinvoinnin myös ilmaston ja kestäväen kulutuksen kannalta. Parhaimmillaan työpaikkaruokailu ohjaa ja inspiroi työntekijöiden ruokailutottumuksia ilmastokestävään suuntaan. Olennaista erilaisissa ruokailuissa ja tarjoilujen järjestämisessä on torjua ruokahävikkiä.

AKI-liittojen tavoitteet:

Työpaikkaruokailussa on aina mahdollisuus kasvis-/vegaaniruokaan sekä maitotuotteet korvaaviin kasvipohjaisiin vaihtoehtoihin. Suositetaan lähellä tuotettua, sesongissa olevaa ruokaa.

Työpaikkaravintolat vähentävät omilla toimillaan aktiivisesti ruokahävikkiä.

Työpaikkaravintoloissa on nähtävissä annosten ilmastopäästöt ja toteutunut ruokahävikki.

Työntekijöiden mahdollisuudet ilmastokestävään työelämään

Yksilön on mahdollista olla edistämässä omalla työpaikallaan ilmastokestäviä toimintatapoja. Työelämässäkin tulee saada elää ympäristö- ja ilmastoarvojensa mukaisesti. Oikein tekeminen tuottaa iloa ja hyvinvointia.

Teknologinen kehitys on nopeaa ja sen ilmasto- tai ympäristövaikutuksista tulee lisää tietoa koko ajan. Tekoälypohjaisten sovellusten ilmasto- ja ympäristövaikutusten seuraaminen mahdollistaa datan siirtoon ja säilyttämiseen liittyvän ilmastokuorman tiedostamisen ja järkevän käyttöönoton. Hyvät esimerkit onnistuneista tekoälyä hyödyntävistä työtavoista auttavat osaltaan rajoittamaan energiaa tuhlavia työtapoja.

AKI-liittojen tavoitteet:

AKI-liittojen jäsenet ymmärtävät ilmastonmuutoksesta johtuvan sopeutumistarpeen ja heillä on tahtoa ja osaamista toimia sen mukaisesti.

Sähkökulutus ja muut ympäristövaikutukset huomioidaan osana tekoälyn ja muiden uusien teknologioiden käyttöönottoa.

Työntekijöillä on mahdollisuus vaikuttaa oman työpaikkansa ilmasto-kestäviin valintoihin. Työpaikoilla on ohjeet siitä, miten työntekijät voivat ottaa ilmastönäkökohdat huomioon omassa työssään.

Etätöiden tekeminen tunnustetaan työelämässä olennaiseksi osaksi työmatkaliikkumisen päästöjen vähentämistä. Työaika-autonomiaan sisältyy työntekijän mahdollisuus itse päättää työn tekemisen aika ja paikka.

Ilmastokestävien AKI-liittojen rakentaminen

AKI-liittojen ilmastoviestintä

AKI-liittojen ilmastoviestinnän tavoitteena on, että jäsenet, työnantajat ja muut yhteistyökumppanit tunnistaisivat tarpeen ilmastotyölle omassa toiminnassaan. Keskeisiä välineitä AKI-liittojen ilmastoviestinnässä on Jobi-verkkomedia sekä liiton omat verkkosivut ja siellä erityisesti työelämäopas.

AKI-liittojen toimenpiteet:

Pidetään ilmasto- ja työelämä -teemaa esillä viestinnässä. Jobiin kirjoitetaan tai tilataan artikkeleita edistetyistä ilmastotavoitteista.

Pidetään Jobissa esillä ilmastotyön mahdollisuuksia työpaikoilla.

Tehdään verkkosivuille koonti ympäristökestävän työmatkaliikkumisen tämänhetkisistä mahdollisuuksista. Tehdään etätöiohjeistus työaika-autonomiassa oleville jäsenille. Järjestetään näistä asioista koulutusta.

Seurataan työelämän ilmastokestävyyteen liittyvää lainsäädäntöä ja tutkimusta ja sovelletaan tietoa käytäntöön.

AKI-yhteisön liikkuminen ja matkustaminen

Valtakunnallisena järjestönä AKI-liittojen toiminta edellyttää jonkin verran liikkumista paikkakuntien välillä ympäri Suomen ja ajoittain myös ulkomaille. Liikkumisen osuus AKI-yhteisön aiheuttamista päästöistä on merkittävä.

Matkakustannusten korvaukset määritetään AKIn vuosittain hyväksyttävässä matkustusohjeessa. Nykyisellään AKI-liitoilla on jäsenistön kokoontumisia varten käytössä yhteiskuljetuksiin kannustava kilometrikorvausmalli, jossa verottoman enimmäiskorvauksen saa autolla matkustettaessa silloin, kun kyydissä on vähintään kaksi muuta matkustajaa.

AKI-liittojen toimenpiteet:

Mahdollistetaan etäosallistuminen hallinnon kokouksiin perusteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

Matkakustannukset korvataan mallilla, joka suosii julkisen liikenteen käyttöä sekä yhteiskuljetuksia.

Lentomatkustusta vältetään, ellei lentäminen ole perusteltua ulkomaille matkustamisen tai hankalien kulkuyhteyksien vuoksi. Lentomat-
kustuksesta johtuvat päästöt kompensoidaan.

Risteilytapauksia järjestetään vain perustellusta syystä. Risteilystä
johtuvat päästöt kompensoidaan.

Etsitään ilmastovaikutuksiltaan vähäisempiä majoitustapoja hotelli- ja
risteilyseminaarien tilalle.

AKI-yhteisön ruokailujen ilmastoäljen pienentäminen

Tarkastellaan AKI-yhteisön tarjoamia ruokailuja ilmastokestävästä näkökulmasta. Näytetään esimerk-
kiä eläinperäisten tuotteiden vähentämisessä.

AKI-liitot tarjoaa linjastoruokailuja lounasravintola Antellissa hallinnon kokousten yhteydessä sekä
muutamia kertoja vuodessa muita kokoustarjoiluja. Lisäksi työryhmät tai vastaavat saavat ruokatarjoi-
luja muutamia kertoja vuodessa.

AKI-liittojen toimenpiteet: Kaikissa tilaisuuksissa tarjotaan mahdollisuus kasvis-/vegaaniruokaan
sekä maitotuotteet korvaaviin kasvipohjaisiin vaihtoehtoihin. Suosi-
taan lähellä tuotettua, sesongissa olevaa ruokaa.

Tilatuissa tarjoiluissa suositaan ensisijaisesti kasvis-/vegaanivaihtoehtoja
sekä toissijaisesti kotimaista riistaa ja eettisesti tuotettua kalaa.

AKIn toimisto

AKI-liitot on työnantaja kahdeksan hengen työyhteisölle liiton toimistolla. AKIn jäsenliittojen omista-
mat toimistotilat ovat Pasilassa hyvien julkisten liikenneyhteyksien päässä ja kooltaan 233 m². Työelä-
män muutosten takia (lisääntynyt etätyö ja -kokoukset) omassa käytössä olevia tiloja on mahdollista
vähentää vuokraamalla osa tiloista pois, mikä vähentää tiloista aiheutuvia päästöjä. AKI-liitoilla on pa-
periton toimisto.

AKI-liittojen toimenpiteet: AKI-liitot toimii esikuvana muille työnantajille ympäristöystävällisen
liikkumisen tukemisessa. Selvitetään AKI-liittojen hiilijalanjälki nykyisel-
lään ja tehdään muutoksia tarpeen mukaan.

AKI-liittojen toimisto ottaa käyttöön Green office -sertifikaatin.

AKIn työntekijöille maksamat liikkumisen tuet kohdistetaan ensisijai-
sesti ympäristöystävällisen työmatkaliikkumisen muotoihin, kuten kau-
punki- tai työsuohdepolkupyörien tai työmatkabussikorttien käyttämi-
seen.

Maata pitkin matkustamiseen kannustetaan myös pidemmällä matkoilla.
Ilmastokestävään liikkumiseen tarjotaan mahdollisuus käyttää työaikaa.